

OFICINA A BARCELONA

MANIFEST PER A UNA NOVA GOVERNANÇA DE LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA

Encara no som prou conscients que vivim a les portes d'una emergència planetària. Escalfament climàtic global, erosió de la biodiversitat, acidificació dels oceans, pol·lució a les grans ciutats, contaminació de les aigües freàtiques, desforestació galopant, glaceres en regressió, desglaç de l'Àrtic... Tots els indicadors són alarmants. La sisena extinció massiva avança a una velocitat sense precedents en la història geològica de la Terra. I el nostre món està fracassant en els seus compromisos de fer front a aquesta crisi ecològica.

El darrer informe del Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC), creat el 1988 per una petició del G-7, ens adverteix que ens acostem a un punt de no retorn i que, o limitem la pujada de la temperatura a 1,5 °C, o amb la pujada de 2 a 3 °C la situació esdevindrà catastròfica: inundacions en zones litorals, onades de calor sufocant, precipitacions intenses, tempestes violentes i greus canvis en els ecosistemes.

Al seu torn, el Club de Roma, a la vista de l'informe de l'IPCC, ha elaborat un pla d'emergència climàtica, una crida col·laborativa a l'acció davant del que es pot qualificar, sense eufemismes, com una amenaça existencial.

Segons el darrer informe de l'Organització Meteorològica Mundial (OMM), la concentració mitjana de diòxid de carboni a l'atmosfera no ha deixat d'augmentar. Els vint-i-dos darrers anys han estat els més calorosos mai registrats des de l'inici de l'era industrial. L'agreujament dels fenòmens meteorològics extrems ja ha començat a afectar una multitud de països i milions de persones, amb conseqüències desastroses per a les economies nacionals.

El 2017 es van produir 18 milions de refugiats climàtics. Segons l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats, el 2050 en seran 250 milions, la qual cosa empitjorarà els problemes de la crisi migratòria. Les dones, especialment les que treballen en l'agricultura en moltes zones deprimides del món, són les primeres víctimes del clima, però d'elles depenen també les solucions de mitigació, adaptació i gestió.

Esforsos insuficients

Els esforços fets des de la Cimera de París (COP 21) del 2015 han estat insuficients. La producció de petroli ha continuat augmentant (100 milions de barrils diaris!), igual que la de carbó (65 gigawatts de noves capacitats tèrmiques per 28 gigawatts d'instal·lacions tancades el 2017).

Si continua aquesta dinàmica, l'escalfament global reduirà la quantitat i la qualitat de les collites, i dificultarà encara més el repte d'alimentar una població mundial que l'any 2050 superarà els 10.000 milions de persones.

A la Conferència del Clima de Katowice (COP 24), que va aprovar les regles per aplicar l'acord de París, es va insistir, com ja va advertir l'informe del Club de Roma *The limits to growth* (*Els límits de creixement*) el 1972, que no serà possible assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible per al 2030 adoptats per l'Assemblea General de les Nacions Unides, i plenament assumits per la Comissió Europea, si continuem optant pel creixement convencional, sinó que cal una transició energètica i una descarbonització de l'economia productiva.

OFICINA A BARCELONA

Planificar el trànsit de les energies fòssils (carbó, petroli, gas i urani) a les renovables (eòlica, solar, geotèrmica, biomassa...) i afavorir una economia circular basada en el reciclatge, l'estalvi i l'eficiència energètica han de ser objectius prioritaris dels governs.

Canvi radical de model

Els científics independents de l'IPCC han fet bé la seva tasca, però ens reclamen un canvi radical en la gestió de l'energia, l'agricultura, els edificis, els habitatges, el transport, l'urbanisme... Pensem que l'any 2050 la població mundial serà el 70 % urbana, i és a les grans metròpolis com Barcelona on s'haurà d'aplicar amb més intensitat la transició energètica.

Les noves tendències en sistema elèctric descarbonitzat caminen cap a una generació més descentralitzada i digital (*smart grids*). A les grans ciutats, s'ha de fomentar el transport públic i els vehicles elèctrics, híbrids i solars, i cal acordar ecotaxes per fer baixar els greus nivells de contaminació atmosfèrica que pateix la població. El primer pas d'una política energètica descarbonitzada és contenir també de manera efectiva la demanda mitjançant inversions tecnològiques eficients.

Els experts de l'IPCC i les entitats científiques i acadèmiques més prestigioses ens indiquen que la resposta es troba en una nova governança de l'energia i del territori. La bella utopia seria una Organització Mundial del Medi Ambient (OMMA), un Tribunal Penal Internacional del Medi Ambient i un acord de tots els països per gestionar conjuntament els béns comuns naturals com el clima, els oceans o els boscos. La creació de ministeris de Transició Ecològica i Energètica és un pas estratègic per aconseguir aquesta governança.

L'economia ha de ser, finalment, compatible amb l'ecologia. L'Organització Internacional del Treball (OIT) i el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) vaticinen que l'economia ecològica i el sector de les energies renovables poden generar més de 60 milions de nous llocs de treball abans del 2050.

Ara bé, aquesta transició reclama inevitablement una fiscalitat ambiental que s'ha de concertar amb tots els sectors de la societat (empresaris, polítics, sindicats i consumidors). La transició energètica ha de ser explicitada o esdevindrà un fracàs que no ens podem permetre. El *shock* que han provocat les mobilitzacions dels «armilles grogues» a França contra la pujada dels impostos als carburants més contaminants és un avís per a tots els governs de la Unió Europea.

A més d'haver de ser equitativa, la transició energètica ha de respectar les necessitats energètiques dels ciutadans, ha de tenir un cost assumible i s'ha de dur a terme de manera coherent amb l'objectiu de descarbonització.

Les mesures per mitigar el canvi climàtic hauran de ser prou valentes i consistents, amb una visió a molt llarg termini, sabent que els seus efectes no es mesuraran abans de decennis. Per això, cal també el compromís dels ciutadans i de la societat civil.

OFICINA A BARCELONA

Nova governança

Considerem que Catalunya està preparada per liderar aquesta revolució tecnològica i cultural que afectarà les formes de vida, de consum i de treball de la població. Es preveu que el canvi climàtic s'acarnissarà amb la conca mediterrània, on la temperatura ja ha pujat 1,4 °C, 0,4 °C més que la mitjana mundial.

El *Tercer informe sobre el canvi climàtic*, impulsat per la Generalitat, documenta una àmplia gamma de manifestacions del canvi climàtic en els nostres paisatges i en la biodiversitat.

El Govern de la Generalitat —coherentment amb els criteris europeus— té com a objectiu aconseguir que el 2030 les energies renovables aportin el 50 % de l'electricitat, i el 100 % l'any 2050. Aquesta fita obliga a instal·lar 400 MW eòlics i 600 MW solars anualment i durant més d'una dècada, especialment si es vol superar la dependència i el risc que comporta l'energia nuclear.

Demanam, doncs, que s'acompleixi el gir copernicà previst per la Generalitat per accelerar la transició energètica, de la qual dependran la resta de les polítiques econòmiques, fiscals, sanitàries, socials i culturals.

Ens manifestem preocupats pel col·lapse que pateixen les energies renovables a Catalunya. Des del 2013 no s'ha inaugurat pràcticament cap parc eòlic, i l'energia solar tèrmica i fotovoltaica té un inexplicable retard respecte del desenvolupament que gaudeix en altres autonomies. La greu situació política que viu Catalunya no hauria de ser cap excusa per no avançar cap a un objectiu del qual dependrà la qualitat de vida de les futures generacions. L'Estatut d'Autonomia vigent ens dóna capacitat legislativa per portar-ho a terme.

Fem aquesta crida perquè volem situar Catalunya entre els països més avançats en la governança energètica i ecològica. Instem el nostre Govern a fer-ho al més alt nivell polític i mitjançant estructures transversals de gestió que permetin assolir amb eficàcia els objectius marcats pel Pacte Nacional per a la Transició Energètica i per la Llei del canvi climàtic.

Mitigar el canvi climàtic és el repte més gran de la història de la humanitat, i Catalunya no en pot quedar al marge. Hi ha de contribuir decididament, amb coratge i solidaritat amb la seva societat i amb els pobles d'Europa i del Mediterrani.

Barcelona, 23 d'abril de 2019

Si es vol adherir al Manifest, ho pot fer enviant un missatge a manifest@clubderoma.org, indicant nom, professió i DNI.